Φθέγγομαι τον τρόμο. Νύχτες Κροστάνδης.

written by Δημήτρης Λεβέντης | 07.03.2023

Την 1η Μάρτη του 1921 ξεκινούσε η εμφύλια σύγκρουση μεταξύ της εξεγερμένων

δυνάμεων του στόλου της Βαλτικής που είχαν τη στήριξη ένοπλων εργατικών τμημάτων του Πέτρογκραντ και των δυνάμεων του Κόκκινου στρατού των πιστών στο Μπολσεβίκικο κόμμα και θα κρατούσε δέκα φρικτές αδελφοφάδες μέρες.

Οι ναύτες της Κροστάνδης δεν ήταν κανένα συνηθισμένο στρατιωτικό σώμα. Ήταν οι περίφημοι «κόκκινοι ναύτες» του 1905, 1917 και του εμφυλίου πολέμου.

Κατά κοινή ομολογία οι ναύτες της Κροστάνδης θεωρούνταν σαν τα πιο πιστά και πολιτικοποιημένα στρατιωτικά στοιχεία του νεοεγκαθιδρυμένου Σοβιετικού καθεστώτος.

Η Κροστάνδη είχε εξεγερθεί σαν αποτέλεσμα ενός απεργιακού κινήματος που ξέσπασε στην Πετρούπολη, μιας κοντινής εξέγερσης του προλεταριάτου της βιομηχανικής πόλης.

Τα αιτήματα των ναυτών της Κροστάνδης δέν ήρθαν απ’ τα ουράνια ούτε διατυπώθηκαν μέσα στο φρούριο ενός απομονωμένου νησιού στον κόλπο της Φινλανδίας. Αναπτύχθηκαν σαν αποτέλεσμα της στενής επαφής ανάμεσα στη ναυτική βάση και στους ξεσηκωμένους εργάτες της Πετρούπολης ,των οποίων τα αιτήματα εξέφραζε βασικά το πρόγραμμα των 15 θέσεων.

Όπως υποχρεώθηκε ν ’αναγνωρίσει ο τροτσκιστής ιστορικός Ισαάκ Ντώϊτσερ, η αποκήρυξη της εξέγερσης της Κροστάνδης απ’ τους Μπολσεβίκους σαν «συνωμοσία Λευκοφρουρών» ήταν απλά αστήρικτη κι επιπόλαια.

Η Κρονστάνδη ζήτησε μόνο δικαιοσύνη για τους απεργούς της Πετρούπολης και επανόρθωση των κακών που προκάλεσαν οι Κομισάριοι. Ήταν έτοιμοι να εκλέξουν ένα νέο Σοβιέτ στην πόλη τους και επέμειναν στο δικαίωμά τους να δράσουν χωρίς την ανάμειξη των Μπολσεβίκων.

Οι ναύτες και οι στρατιώτες της Κρονστάνδης εξέδωσαν πολυάριθμες προκηρύξεις και δημοσίευσαν μια ημερήσια εφημερίδα, επιβεβαιώνοντας την αφοσίωσή τους στο Σοβιετικό σύστημα και την πίστη τους στο Κομμουνιστικό Κόμμα, δηλώνοντας ξανά και ξανά ότι ζητούσαν απλά και μόνο τα επαναστατικά δικαιώματά τους ως προλετάριοι.

Κάλεσαν επανειλημμένα τους Μπολσεβίκους να επιλύσουν τη διαμάχη τους με αδελφικό τρόπο, ορκιζόμενοι ότι η Επανάσταση και οι σκοποί της τους ήταν ιεροί και διακηρύσσοντας σε ολόκληρη τη χώρα: “Δεν θέλουμε αιματοχυσία”!

Η πίστη των Κρονστανδιωτών στην επαναστατική ακεραιότητα της Μπολσεβίκικης αρχής ήταν τραγική.

Τα νέα έφθασαν την ώρα που βρισκόταν εν εξελίξει το 10ο συνέδριο του μπολσεβίκικου κόμματος, ότι η ναυτική βάση της Κροστάνδης είχε εξεγερθεί ενάντια στην μπολσεβίκικη κυβέρνηση. Οι μπολσεβίκοι κομμισάριοι είχαν συλληφθεί και κρατούνταν.

Τα συνθήματα της εξέγερσης ήταν: ελευθερία για τους εργάτες, ελεύθερες εκλογές για τα Σοβιέτ και ελευθερία εμπορίου για τους αγρότες.

Όλοι οι σύνεδροι, ακόμη και αυτοί που διαφωνούσαν με την επίσημη γραμμή του κόμματος, αποκήρυξαν την εξέγερση.

Ο Τρότσκι, με τη δικαιοδοσία του αρχηγού του Κόκκινου Στρατού διέταξε τους εξεγερμένους να παραδοθούν άνευ όρων. Οι εξεγερμένοι αγνόησαν την προειδοποίηση και προσπάθησαν να κερδίσουν χρόνο. Ο Φιλανδικός Κόλπος ήταν ακόμη παγωμένος. Σε λίγες μέρες όμως οι πάγοι θα άρχιζαν να σπάνε. Και τότε το φρούριο της Κροστάνδης που υποστηριζόταν από τον στόλο της Βαλτικής και μπορούσε να πάρει προμήθειες από τη Φιλανδία και τις άλλες Βαλτικές χώρες θα ήταν απόρθητο.

Οι μπολσεβίκοι, αν όντως είχαν σκοπό να καταστείλουν την εξέγερση της Κροστάνδης έπρεπε να βιαστούν. Και αυτό ακριβώς έκαναν.

«Μην κάνετε οικονομία στις σφαίρες!» διέταξε ο Τρότσκι στα στρατεύματά του. Είχε μπόλικες σφαίρες όταν ήταν να χτυπήσει τους ναύτες, τους εργάτες και τους κόκκινους φαντάρους.

«θα σας τουφεκίσω σαν πέρδικες» έγραφαν οι προκηρύξεις με την υπογραφή του που ρίχτηκαν από αεροπλάνο στη βάση..

Δέκα λεπτά πριν από τα μεσάνυχτα της 17ης Μαρτίου, το Γενικό επιτελείο των μπολσεβίκων έστειλε στην επιτροπή άμυνας της Πετρούπολης το νικηφόρο ανακοινωθέν:

«…οι φωλιές των αντεπαναστατών του Πετροπαυλόφσκ και της Σεβαστούπολης εξουδετερώθηκαν. Και στα δύο πλοία οπαδοί των σοβιετικών αρχών πήραν την εξουσία στα χέρια τους. Κάθε πολεμική δραστηριότητα στο Πετροπαυλόφσκ και στη Σεβαστούπολη έχει σταματήσει, πήραμε επείγοντα μέτρα για να συλληφθούν οι αξιωματικοί που προσπαθούν να ξεφύγουν στη Φινλανδία…». Πάνω από 15 χιλιάδες οι νεκροί των μαχών και των εκτελέσεων.

Μια παρένθεση για να εξηγήσουμε γιατί χαρακτηρίστηκε το φρούριο του Κοτλίν σαν “αβύθιστο πλοίο”, επειδή στηρίζεται σε πρωτοποριακή έξυπνη τεχνική που χρησιμοποιήθηκε για την οικοδόμησή του σαν αμυντικό έργο στις σκανδιναβικές επιθέσεις. Καθώς το χειμώνα τα ρηχά νερά (περ. 4 μέτρα) γύρω από το Κότλιν παγώνουν, οι Ρώσοι έχτισαν τα οχυρά επάνω στον πάγο.

Έτσι, όταν μπήκε η άνοιξη και οι πάγοι έλιωσαν, τα οχυρά βούλιαξαν και η βάση τους πακτώθηκε στον πυθμένα της θάλασσας!

Με αυτόν τον τρόπο σε λίγους μόνο μήνες ήταν έτοιμο το φρούριο Κρόνσλοτ, το οποίο εγκαινιάσθηκε στις 18 Μαΐου 1704.

Έκτοτε η Κροστάνδη άρχισε να μεγαλώνει, με αποτέλεσμα πόλη και νησί να γίνουν

πια συνώνυμα.

Κλείνοντας πρέπει να πούμε ότι η εξέγερση της Κροστάνδης έθεσε στο επαναστατικό καλεντάρι πολύ βασικά προβλήματα που ακόμη δεν έχουν απαντηθεί ολοκληρωμένα, δηλαδή: τη σχέση ανάμεσα στις λεγόμενες «μάζες» και τα κόμματα τα οποία ισχυρίζονται ότι μιλάνε στο όνομα τους και στη φύση του κοινωνικού συστήματος που επικράτησε στην ΕΣΣΔ.

Ουσιαστικά, η εξέγερση της Κροστάνδης παραμένει μια διαρκής πρόκληση απέναντι στη Μπολσεβίκικη αντίληψη για την ιστορική αποστολή μόνο ενός κόμματος και στην θεώρηση της Σοβιετικής Ένωσης σαν «εργατικό» ή «σοσιαλιστικό» κράτος.

Σηματοδότησε την κατάργηση του λαϊκού έλεγχου και διάλογου και την απαρχή μιας κακέκτυπης καρικατούρας που οδήγησε στην χρεωκοπία τόσων ονείρων.

Παραθέτουμε αποσπάσματα από τη μοναδική διήγηση του δεξιοτέχνη της πένας Νίκου Καρούζου:

“Νεολιθική νυχτωδία στην Κροστάνδη”

Τραυλίζοντας οἰκουμένη καθὼς

ἡ πραγματικότητα χωλαίνει κι ὅπως

ἀσπροφωλιάζει ἡ λευτεριὰ στὸν ἄστοργο πάγο

περικαλιόμαστε τὴ σώτειρα τήξη.

(Νὰ ἰδοῦμε ἂν ἡ ἄνοιξη θὰ συνδράμει τὰ ὄνειρά μας.)

Ἡ ἐξουσία εἶναι τῆς Ἱστορίας ἡ εὐκοιλιότητα.

— Στὸ χωριό μου τὴ λένε γλεντοκώλα.

…….

— Φθέγγομαι τρόμο.

Δούλα τοῦ φωτὸς πεταλούδα, φτερὰ καὶ χνούδι

σὲ ἐξωφρένεια!

Εὐωδιάζουμε ἀπὸ τρέλα.

Δὲν πιάνουν τὰ φρένα,

Ὑπερφίαλο φῶς ἰσχνότητα τοῦ ἔρωτα!

Τί νᾶν τὰ λέμε. Αὐτοψυχίατρος εἶναι ὁ ποιητὴς

μὲ καθαρὸ οἰνόπνευμα.

Κυρίως θὰ λεγα θεοσταγὴς καὶ προ-ἰοῦσα σφῆκα.

Θὰ γαλαζώσει πάλι.

— Μὰ εἶναι κι ὁ ἄλλος ἔρωτας, ὁ γενετήσιος.

— Τί νὰ σοῦ κάνει αὐτός. Ἂν θέλεις, βάζει λίγα παγάκια στὴ

μελαγχολία μου.

…….

Εἴθε νὰ μὴν ὑπῆρχα

μαβὴς ὁ χτύπος τῆς καρδιᾶς, ἀλητεία.

Τί ἐστὶ λάμψη;

— Ποιὸς ἀποφάσισε τὰ πτώματά μας;

…….

— Ξέχειλα τὰ ὁράματά μας. Ἐμπλουτισμένοι ἀθανασία.

— Νυμφίοι τῆς ἐλπίδας ἀρουραῖοι.

{Λάμπουμε ὅλοι στὴν Κρονστάνδη. Στὴν πιὸ περήφανη γεωγραφία]

…….

Σὲ βοερὰ μνημόσυνα βορᾶς κι ἀθῴας βαρβαρότητας

μὲ πετεινῶν ἀθλήματα στοὺς χαμηλόκορμους οὐρανοὺς

ὡσότου πιάσουν ἕνα γῦρο οἱ βροχάδες τὰ πρωτόνερα

ὥσπου νὰ ἀνοίξει τῆς χυνοπωριᾶς τὸ κατουροβάρελο.

Θά ᾽τανε πέρσι.

Ρεμβώδη νοήματα, τυραγνία τοῦ βῆχα, σκελετὸς ἀπὸ μέσα …..

…….

[Βραδυάζει στὸ κείμενο.

Ἡ κατακρήμνιση τοῦ ἀπογεύματος: ὡριμότητα.]

– Ἂν ἔλιωνε ὁ πάγος, ἂν τοὺς προλάβαινε ἡ Ἄνοιξη…

…δὲν ἔχει ὅρια ἡ εὐφράδεια τῆς Σταύρωσης

οὔτε τὸ πορτοκαλὶ ποὺ μὲ τύφλωνε

φωσφορίζοντας

μὰ ἐγὼ τὴ γλῶσσα τὴν ἀποκλήρωσα

δὲ μαζεύω ψυχοχάρτια χαζεύω τὴν ἀγριότητα

οἱ καιόμενες πορφυρὲς δεκαετίες

ἀπὸ ὑδρόγεια νόηση

καὶ ἀναπηδᾷ στὴ χύτρα τοῦ πεπρωμένου

ὁ χόχλακας.

Φεγγάρι μου βγαλμένο μάτι ρεμβάζω σου

τ᾽ ἀσπράδι.

…….

Ἐγὼ λοιπὸν ἔκπληχτος ἀπὸ χέρι διαστέλλω γαλαξίες

κι ἀνατείνομαι ὄνειρος

ἀποβάλλοντας τὸ πραγματικὸ κι ἀναθυμούμενος μόλις

ἐκείνη τὴν ἀρτηρία τοῦ ἀόρατου

τὴν πλεξούδα τοῦ καπνοῦ σὲ ἀνώδυνο ὕψος .

Ἐδῶ ἐπιμένουμε ὅλοι.

– Ἄννα, τί συμβαίνει;

– Ἄρχισε ἡ ἐπίθεση.

– Ἄννα, ἔχε γειά, θὰ πεθάνουμε.

– Νικολάι, σ᾽ ἀγαποῦσα ὁλόκληρη.

– Μίαν ἄλλη φορά, θὰ ξαναγίνει, Ἄννα

[… et Dieux font un tapis την ώρα τούτη με τον πάγο κάτω

απ’ τα πέλματα των συντρόφων απέναντι, για να περάσουν

αιωρούμενοι.]

διεδίδοτο δε εκάστω καθότι άν τις χρείαν είχεν –

KRONSTADT

Σ.Σ. “Τ”: Αξίζει το κόπο ένα διάβασμα στο έργο της Ίντα Μετ “Η Κομμούνα της Κροστάνδης” στα ελληνικά από τη “Διεθνή Βιβλιοθήκη”.

Ολόκληρο το κείμενο της ποιητικής αλήθειας του Νίκου Καρούζου εδώ

Το κείμενο πρωτοδημοσιεύτηκε στις 09-03-2021.